

MEDDELELSER

Nr. 9 1998

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051
1007 København K
Telefon 3311 7522
Telefax 3332 4775

Stjerneadvokaters skyld?

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: 1060

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

En politiadvokat giver afskedsinterview og benytter lejligheden til at smække nogle skaller ud til sine yndlingsaversioner.

I sig selv ikke værd at tage notits af, men pressen spørger nogle ledende dommere, om det er rigtigt, at en række stjerneadvokaters popularitet skaber problemer for domstolene, og de hopper begge på vognen.

Vi andre kender nogle mere nærliggende årsager til, at domstole og anklagemyndighed har måttet notere, at sagsbehandlingstider undertiden bliver uacceptable og dermed en krænkelse af den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det iøjnefaldende problem er først og fremmest de lange efterforskningsforløb - en periode, som forsvarerne ikke har megen indflydelse på.

Der produceres bilagsmapper i et omfang, der er med til at gøre sagerne nærmest uoverskuelige. (Redaktøren vil i sit næste liv være papir- og kontorartikelleverandør til anklagemyndigheden).

Afventen af revisionsrapporter, hvis nytte ikke altid er indlysende, eller

retsanmodninger om edition eller subsidiær bevisførelse i udlandet kan være en dejlig sovepude.

Muligt er der ikke ressourcer nok, men man kan få den tanke, at det undertiden skyldes manglende eller uhensigtsmæssig juridisk ledelse, at sagerne får lov til at "gå døde" i længere perioder, hvor der simpelthen ikke sker noget, uden at der kan findes en god undskyldning herfor.

Det forhold, at man ikke kan være helt sikker på, hvornår en sag vil være klar til at sende til retten, gør, at man heller ikke kan reservere tid hos domstole og forsvarere.

Der sker måske ikke noget for en kollegial ret med mange afdelinger, hvis man må aflyse en reservation af et halvt års retsmøder, fordi efterforskningen ikke blev færdig som forventet, men det kan være ødelæggende for en advokatforretning, hvis man har ryddet dagbogen et halvt år, og så får at vide, at sagen må udsættes. Domstolene er ikke indstillet på at yde en passende kompensation herfor. Derfor duer systemet med foreløbige reservationer ikke.

Det kan naturligvis være vanskeligt at beramme sager med mange retsmøder og mange tiltalte, medmindre man går et godt stykke frem i tiden. Men undertiden er denne sammenlægning af mange sager mod mange personer ikke i fornødent omfang sagligt begrundet, og dermed med til at komplicere afviklingen af sagerne.

Retten til at vælge en forsvarer, som man har tillid til, er en fundamental betryggelse for den tiltalte. Forestil Dem, at De selv blev trukket igennem et langvarigt efterforskningsforløb, hvor forsvareren er den eneste, som De har kunnet holde Dem til, under afhøringer, under klientsamtaler og i forbindelse med, at man rykker for sagens afgørelse - for så at få at vide: "Jamen, ham kan du ikke få. Mærkeligt nok har advokaten andre klienter end dig, og advokaten kan ikke på det tidspunkt, som vi gerne vil."

Domstolene har også deres problemer med sager, der "går døde" i berammelsen. Føj hertil, at der spildes alt for mange ressourcer på, at vi varetægtsfængsler i et helt unødigt omfang og alt for længe, og at alle påtænkte reformer med hensyn til afvikling af småsager ikke har haft nogen gennemslagskraft, så kan man måske bedre forstå, at de ledende dommere har behov for "Prügelknaben" uden for deres egne rækker.

Elsebeth Rasmussen

Retspsykiatrisk Klinik - Årsberetning 1997

Klinikken skal udarbejde erklæringer vedr. varetægtsarrestanter inden for seks uger. For sigtede på fri fod er tidsfristen tre måneder. Bortset fra sager, hvor en observand på fri fod udebliver fra samtaler, eller hvor der f.eks. er ventetid på scanning, har klinikken imidlertid normalt kunnet udarbejde erklæringer på alle inden for seks uger. Der har imidlertid været stadig flere sager i løbet af 1997, som ikke blev færdigekspederet inden for seks uger, hvilket drøftes i årsberetningen side 5. På den følgende side drøftes det forhold, at klinikken også foretager mentalundersøgelser af sigtede, der er surrogatanbragt på psykiatriske hospitalsafdelinger, bl.a. på grund af ressourcemangel, eller fordi hospitalet oplyser, at erklæringen først kan foreligge inden for en tidshorisont af flere måneder.

(Normeringen af læger til psykiatriske afdelinger og disses tidsmæssige kontakt med patienter har været kritiseret i andre sammenhænge, tilføjer redaktøren).

Klinikken har nu etableret en ordning, hvor sagens parter orienteres, såfremt en erklæring bliver forsinket.

Der redegøres endvidere for den forskning, der foretages ved klinikken.

Bedrageri - Skibsfinansiering - Klageretskendelse - Genoptagelse

Straffelovens § 279, Retsplejelovens § 977

Værftsejer fra Svendborg fik efter mange år genoptaget en straffesag, hvor han var blevet dømt for bedrageri i forbindelse med skibsfinansiering. Nye oplysninger gav anledning til at formode, at alle aktører i finansieringen havde været bekendt med en praksis, der gav mulighed for overbelåning.

Den særlige Klageret, sag G-121-96, 7/8 1998

G havde begæret genoptagelse af en sag, hvor han ved Østre Landsrets dom af 27. oktober 1993 i ankesag efter straffelovens § 286, stk. 2, jfr. § 279, var straffet med fængsel i 1 år og 6 måneder, hvoraf 1 år og 3 måneder blev gjort betinget.

“G og en medtiltalt blev dømt for i tiden fra den 26. august 1986 og senere retsstridigt at have fremkaldt, bestyrket eller udnyttet den vildfarelse hos Skibskreditfonden og Direktoratet for Egnsudvikling, at nogle aftaler om bygning af seks skibe på Svendborg Værft A/S angik væsentlig højere byggesummer, end tilfældet var. Herved bestemtes Skibskreditfonden og Direktoratet for Egnsudvikling til henholdsvis at yde indexlån og at indstille, at der blev ydet garantier, rentestøtte m.v., således at der gennem overbelåning påførtes fonden og statskassen en væsentlig risiko for tab.

I landsrettens begrundelse er bl.a. anført:

"Efter de af vidnerne .... afgivne forklaringer forkastes den af de tiltalte hævdede antagelse, at man i Skibskreditfonden efter politiske underhåndstilkendegivelser skulle være indstillet på at fravige de gældende lånebegrænsninger. Det findes heller ikke sandsynliggjort, at de tiltalte har haft nogen rimelig grund til at gå ud fra, at dette var tilfældet.

.....

Det findes herefter ubetænkeligt at fastslå, at Skibskreditfonden alene bevilgede lånene i det skete omfang i tillid til rigtigheden af de i låneansøgningerne angivne byggepriser.....”

Til støtte for genoptagelsesbegæringen har den beskikkede advokat R navnlig henvist til en revisionsundersøgelse af skibsfinansieringsområdet 1986-1995 iværksat af Erhvervsministeriet. Revisionsundersøgelsen er udført af Coopers & Lybrand, der har afgivet rapport i maj 1996. Advokat R har blandt andet fremhævet, at man ikke, da sagen blev behandlet i byretten og landsretten, var vidende om, at tilsvarende eller

beslægtede forhold som i denne sag gjorde sig gældende i andre sager (ud over den færøske Heygadrangursag). Tilsvarende eller beslægtede forhold gjorde sig imidlertid ifølge revisionsundersøgelsen gældende i andre sager. Han har i den forbindelse henvist til rapporten side 296 under punkt 7.2.2.3, hvor det konkluderes, at

"Danmarks Skibskreditfond i en række sager har tilsidesat vedtægternes § 4 ved ikke i tilstrækkeligt omfang at undersøge åbenlyse og markante forskelle mellem skibets kontraktssum og en indhentet vurdering af skibet. Dette har medført en latent fare for overbelåning."

Han har desuden henvist til side 302-303 afsnit 7.2.2.7. Vurdering og konklusion, hvor det hedder:

"Det er undersøgelsens opfattelse, at udgangspunktet må være, at Skibskreditfonden og de garantistillende myndigheder er berettiget til at anlægge en fortolkning, hvor finansieringsgraden (på 80%) sættes i relation til den kontraktpris (byggesum), der er aftalt mellem - typisk - værft og reder. Fortolkningen hviler på det hovedsynspunkt, at denne pris i typetilfældet - og således eksempelvis ikke dækkende hændelsesforløbet i "Svendborgsagen" - er fastsat mellem uafhængige parter, der vil have modstridende interesser.

Heraf følger, at der er grund til agtpågivenhed, hvis værft og reder har sådanne relationer, at der ikke (længere) foreligger "armslength", eller hvis ansøgningen indeholder poster, der er usædvanlige. Som nævnt gav forspillet til "Svendborgsagen" anledning til, at spørgsmålet om finansierbare poster blev reguleret i Skibskreditfondens Lånevilkår af 1991.

Under 7.2.2.3. ovenfor er forholdet mellem kontraktssum og indhentede, sagkyndige vurderinger behandlet. Det er undersøgelsens opfattelse, at vel bør der være et spillerum for Skibskreditfonden og de garantistillende myndigheder, men at såvel Skibskreditfondens vedtægter som mere almene overvejelser fører til, at vurderingerne bør tillægges større betydning ved fastsættelsen af belåningsgrundlaget, end det er sket. Undersøgelsen lægger herved vægt på, at der er tale om offentlige midler, og at subsidieringen sker til en branche, der selv erkender, at der anvendes "kreative" løsninger.

Idet der henvises til delkonklusionerne under 7.2.2.3, er det efter undersøgelsens mening kritisabelt, at flere sager har vist et finansieringsgrundlag, som har været oppustet. Det er undersøgelsens opfattelse, at der i for mange sager er blevet ydet lån med offentlig støtte på et for spinkelt grundlag, og hvor selv Skibskreditfondens sagsakter dokumenterer, at dette var tilfældet."

Advokaten har herudover henvist til undersøgelsens vurdering og konklusion vedrørende datterselskabsmodeller m.v. - afsnit 7.2.3.4. - herunder s. 322-23:

"Den udførlige gennemgang ovenfor dokumenterer efter undersøgelsens opfattelse, at alle aktører i finansieringen - administrationen og Styrelsen i Danmarks Skibskreditfond, Sekretariatet for Skibsfinansiering og Industriministeriet - har været bekendt med, at en række værfter og redere anvendte en række finansieringsmodeller med udgangspunkt i den såkaldte "Helsingørmodel" fra 1979, at disse modeller var uigennemsigtige og meget vanskelige at nedbryde, at ordningerne i en række tilfælde ikke var aftalt mellem parter, der havde modstridende interesser, og at der var en ikke-negligerbart risiko for, at modellerne krænkede Danmarks internationale forpligtelser på Skibsfinansieringsområdet.

Undersøgelsen finder også at kunne lægge til grund, at datterselskabet i forhold til støtteordningerne ikke kan antages at have fungeret som den reelle køber. Dette bekræftes dels af det materiale, der er gennemgået ovenfor, dels af et svar, som Danmarks Skibskreditfond har afgivet.

.....

Efter undersøgelsens opfattelse er det stærkt kritisabelt, at Industriministeriet generelt har accepteret anvendelsen af datterselskabsmodellerne og ved sine konkrete afgørelser har givet incitament til en videreførelse af ordningerne ..."

Advokat R har bl.a. anført, at de oplysninger, der fremgår af rapporten, har samme karakter, som de oplysninger, der førte til, at Østre Landsret ved dom af 6. oktober 1993 stadfæstede en frifindelsesdom i en færøsk overbelånings sag (Heygadrangursagen).

Anklagemyndigheden har protesteret mod genoptagelse og har herunder navnlig gjort gældende, at de synspunkter, som advokat R har fremført i genoptagelsesansøgningen, også blev gjort gældende under behandlingen i byret og landsret.

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Marie-Louise Andreasen, Peter Lilholt, Niels Viltoft, Jan Pedersen og Preben Lunn.

Klageretsmedlemmerne Marie-Louise Andreasen, Niels Viltoft og Preben Lunn stemmer for at genoptage sagen i medfør af retsplejelovens § 977, stk. 1, nr. 1, idet de finder, at Coopers & Lybrands rapport indeholder sådanne nye oplysninger om Skibskreditfondens administration af långivningen til skibsbyggeriet i den periode, tiltalen omfatter, at det er antageligt, at de nævnte oplysninger - hvis de havde foreligget under sagen - kunne have bevirket frifindelse.

Klageretsmedlemmerne Peter Lilholt og Jan Pedersen finder ikke, at det, der er anført til støtte for begæringen, efter retsplejelovens § 977, stk. 1, giver grundlag for at genoptage sagen.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Thi bestemmes:

Sagen mod G genoptages.”

- oo0oo -

Redaktøren tilføjer:

Sagen har været gennemgået i en TV-udsendelse for nylig. En Færø-sag (ikke Heygadrangur, men Skålafjall) er gengivet i Landsforeningens Meddelelser 34/1997.

Landsforeningens Meddelelse 95/1998

Menneskerettigheder - Sagsbehandlingstid - Hæleri - Betinget straf

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, art. 6, straffelovens § 56 og § 284

11 unge mænd født mellem 1973 - 79 var tiltalt bl.a. for hæleri ved i perioden fra november 1995 til januar 1996 i forening med andre at have opbevaret 75 stk. stjalne habitter og jakker til en værdi af ca. 90.000 kr.

Derudover var der en række forhold på de enkelte, ligeledes fra 1995-96, både tyveri, brugstyveri, færdselsloven, våbenloven m.v. J var tillige tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 ved i december 1996 at have truet to politiassistenter med at "pule" dem og deres hustruer, ligesom han truede dem med "bank". I dette forhold skete der frifindelse.

Der var en død periode fra november 1996 til udfærdigelse af anklageskrift af 3. april 1998 - 16 måneder, hvor der intet blev foretaget i sagen, hvilket efter rettens opfattelse indebar en konventionskrænkelse, der fik konsekvenser ved strafudmålingen.

Kriminalretten i Ballerup S 3-179/98, 17/6 1998

Der henvises til ovenstående referat.

B, F, G og J var enten ustraffede eller ikke straffet af betydning for sagen.

A var straffet med 30 dages hæfte for vold i 1995.

C havde tiltalefrafald for tyveri 1994.

D en delvis betinget dom med hæfte i 14 dage, der var udstået med varetægtsfængsling og betinget fængsel i 30 dage for tyveri og brugstyveri i 1996.

E havde to domme for brugstyveri, senest hæfte i 10 dage i 1996.

H en delvis betinget straf som D, ligeledes i 1996.

I en fællesstraf af fængsel i 4 måneder for vold efter § 245 i gentagelsestilfælde i 1996 og et senere bødeforlæg for hærværk. Reststraf 45 dage.

K en fængselsstraf på 3 måneder for vold med en reststraf på 33 dage. Prøvetid til 1/12 1997 (inden da havde der været indenretlige forhør i nærværende sag).

Retten lagde vedr. hovedforholdet om hæleri til grund, at de tiltalte i den nævnte periode var medlemmer af ungdomsgruppen "Brother Hood".

De blev alle fundet skyldige.

Retten bemærkede vedr. strafudmålingen:

"Det er oplyst, at der fra november 1996 til udfærdigelse af anklageskriftet af 3. april 1998 - en periode på ca. 16 måneder - intet blev foretaget i sagen. Retten finder, at dette forhold indebærer en overtrædelse af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og at det bør have konsekvenser ved strafudmålingen."

A fik en fællesstraf af 3 måneder betinget for hæleri, toldloven og våbenloven.

B udsat straffastsættelse for hæleri, våbenloven og fyrværkeriloven.

C udsat straffastsættelse for samme bestemmelser som B.

D fællesstraf betinget 3 måneder for hæleri.

E fællesstraf på 3 måneder betinget for hæleri, brugstyveri og færdselsloven.

F udsat straffastsættelse for hæleri.

G som F.

H fællesstraf på 3 måneder for hæleri.

I som F.

J som F.

K fællesstraf på 3 måneder betinget for hæleri, våbenloven, fyrværkeriloven og lov om euforiserende stoffer.

A havde været frihedsberøvet 4 dage og C 9 dage, begge i februar 1996.

Prøvetiden for straffene blev alle sat til 6 måneder.

Forsvareren tilføjer bl.a.:

“Forholdet blev begået omkring årsskiftet 1995/96. Sigtelserne blev rejst i perioden januar til marts 1996, og den 21/10 og 5/11 1996 blev der gennemført indenretlige afhøringer, hvorunder det blev konstateret, at sagerne ikke kunne fremmes som tilståelsessager.

...

Anklagemyndigheden erkendte, at sagen havde ligget fuldstændig stille, og der var ikke tale om, at de sigtedes adfærd kunne begrunde den lange sagsbehandlingstid.”

Landsforeningens Meddelelse 96/1998

Advokater - Retten til selvstændig efterforskning - Spørgsmål til offentlige myndigheder - Påtale ophævet.

Retsplejelovens § 746

Forsvarer i opsigtsvækkende sag med mange drabssigtelser mod en ansat på et plejehjem stillede supplerende spørgsmål til Stadslægen med kopi til politiet. Politiet indbragte forsvarerens spørgsmålsstilling for byretten, der gav forsvareren påtale. Denne blev ophævet i landsretten. Da sagen stadig er under efterforskning og har været behandlet for lukkede døre, gives ikke et fuldstændigt referat af kendelserne. Det ville have fyldt 8 sider her i bladet.

Advokat A rettede den 8. december 1997 som beskikket forsvarer for T, der på daværende tidspunkt var varetægtsfængslet som sigtet for en række drab på plejehjemsbeboere, henvendelse til Stadslægen i København med anmodning om, at Stadslægen, der tidligere havde afgivet udtalelser i sagen, besvarede supplerende spørgsmål om, hvilket materiale han havde haft som grundlag for sine tidligere udtalelser.

Forsvareren bad også i spørgsmål 2 om fornyede udtalelser om nogle nærmere angivne forhold. (Efter at sigtede blev løsladt af Højesteret frafaldt forsvareren senere denne del af spørgsmålene, jfr. nedenfor)

I skrivelse af 9. december 1997 anmodede Københavns Politi Stadslægen om alene at besvare spørgsmål 1. Københavns Politi meddelte i skrivelse af samme dato forsvareren følgende:

" ...

Det skal indledningsvis præciseres, at det er politiet, der står for tilrettelæggelsen af efterforskningen i sagen, herunder retter henvendelser til særmyndigheder.

Såfremt De ønsker foretaget nærmere efterforskningsskridt, skal dette ske ved henvendelse til politiet. Jeg henviser i den forbindelse til tidligere forgæves forsøg på at få afholdt møde mellem forsvarere og politi til brug for forsvarernes fremlæggelse af efterforskningsønsker.

....."

Ved skrivelse af 11. december 1997 tilskrev forsvareren politiet således:

" ....

Idet jeg henviser til politiets skrivelse af 9. december 1997, bemærker jeg, at der intet er til hinder for, at en forsvarer kan foretage efterforskning og i den forbindelse rette spørgsmål til offentlige myndigheder såsom Stadsrådgiveren i København.

Hvis politiet har en anden opfattelse, må jeg henvise politiet til at indbringe spørgsmålet for retten, jf. retsplejelovens § 746.

...."

Politiet indbragte derefter spørgsmålet for Københavns byret, idet man i retten gjorde gældende, at det er politiet, der tilrettelægger og foretager efterforskningen. Politiet har i modsætning til forsvareren pligt til at efterforske på objektivi grundlag. Der henvistes endvidere til, at Stadsrådgiveren i sagen var at sidestille med en anmelder.

Den 23. december 1997 afsagde Københavns byret sålydende:

K E N D E L S E:

“For så vidt angår forsvarerens henvendelse i skrivelse af 8. december 1997 til Stadsrådgiveren i København uden om politiet findes anklagemyndighedens påtale i skrivelse til forsvareren af 9. december 1997 af de af anklagemyndigheden anførte grunde berettiget.

Med hensyn til det af forsvareren som spørgsmål 2 fremsatte spørgsmål i skrivelsen af 8. december 1997 til Stadsrådgiveren i København findes besvarelsen heraf at forudsætte en bevisbedømmelse, som henhører under domstolene, og anklagemyndighedens påstand om, at spørgsmålet ikke tillades besvaret, tages derfor til følge.

T h i b e s t e m m e s:

Den for T beskikkede forsvarer, advokat A's indsigelse over for anklagemyndighedens påtale i anledning af forsvarerens henvendelse af 8. december 1997 til Stadslægen for København, tages ikke til følge.

Det af forsvareren i skrivelsen af 8. december 1997 til Stadslægen for København stillede spørgsmål 2 tillades ikke besvaret.

..."

Forsvareren kærede samme dag de i kendelsen indeholdte afgørelser til landsretten.

“Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Efter at Højesteret havde truffet beslutning om løsladelse af sigtede, har forsvareren frafaldet den del af kæremålet, som vedrører besvarelsen af spørgsmål 2, men i øvrigt opretholdt kæremålet. (Parternes anbringender udelades af referatet, ER).

På foranledning af forsvareren har **Advokatrådet** den 2. juni 1998 afgivet en udtalelse om forsvarerens ret til selvstændig efterforskning. Det hedder i udtalelsen blandt andet:

"...

Ved en gennemgang af efterforskningsbestemmelsernes forarbejder, herunder navnlig side 11 og 14 i betænkning nr. 622/1971, og den foreliggende juridiske debat om forsvarerens ret til selvstændig efterforskning, navnlig Gammeltoft Hansen i Straffeprocessen 11, 2. udgave, side 48 f og Juristen 1983, side 43 ff og 233 ff, Spleth i Juristen 1983, side 161 ff, Andreas Fischer i Juristen 1983, side 239 ff, Hartwig og Krogh i "Proceduren" og Henrik Steen Andersen, Advokatbladet 1984, side 376 ff samt afgørelsen UfR 1982.800 HK findes det utvivlsomt, at der eksisterer et område inden for hvilket, forsvareren er berettiget til at foretage selvstændig efterforskning uden forudgående begæring til politiet, jfr. herved RPL § 746, stk. 1 andet led.

Der findes intet sted i lovgivningen et forbud mod selvstændig efterforskning fra forsvarerens side.

Det kan herefter overvejes hvilke grænser, der kan opstilles for forsvarerens ret til selvstændig efterforskning.

I henhold til bl.a. Spleth synes adgang til selvstændig efterforskning at skulle begrænses af hensynet til et princip om loyalitet i forbindelse med sagens oplysning. Advokatrådet finder ikke, at det forelagte spørgsmål giver anledning til at forfølge dette synspunkt nærmere, da forsvareren ved sin skrivelse af 8. december 1997 til Københavns Politi holdt politiet tilstrækkeligt orienteret om det foretagne efterforskningsskridt.

Videre fremgår det af samtlige de ovennævnte indlæg, at det navnlig er hensynet til risikoen for kollision, der fører til visse begrænsninger i forsvarerens ret til at gennemføre efterforskningsskridt i straffesager.

Advokatrådet kan tiltræde, at efterforskningsskridt, iværksat af en forsvarer, ikke bør have til formål eller kunne medføre en vanskeliggørelse af sagens opklaring. Med henvisning til navnlig de ovennævnte fortolkningsbidrag af Gammeltoft Hansen og Andreas Fischer finder Advokatrådet, at reglerne i RPL § 739 og § 736, stk. 2, jfr. § 733, stk. 2, udtømmende regulerer spørgsmålet om forsvarerens kollisionsbegrundende handlinger i straffesager.

Af Højesterets kendelse refereret i UfR 1982, side 800, fremgår, at man finder, at forsvarerens henvendelse til vidnet under de foreliggende omstændigheder har været utilbørlig, hvorfor Højesteret stadfæster Landsrettens kendelse, hvorefter forsvareren har fået en påtale.

Det fremgår heraf forudsætningsvis, at såfremt forsvarerens henvendelser ikke er utilbørlige, har forsvareren en ret til at rette sådanne henvendelser.

Det er Advokatrådets opfattelse, at forberedelsesstadiet er af ganske afgørende betydning i forbindelse med behandlingen af en straffesag. Navnlig er det i denne fase grundlaget for, at den indenretlige bevisførelse tilvejebringes. Advokatrådet lægger herved vægt på, at der netop i denne fase ofte er tale om meget indgribende foranstaltninger over for de sigtede - herunder varetægtsfængsling eventuelt under isolation.

På det grundlag - og da forsvareren sædvanligvis, når han er indtrådt i sagen, er den primære varetager af den sigtedes interesser - er det Advokatrådets principielle opfattelse, at forsvarerens beføjelser allerede fra dette tidspunkt kun er begrænset i det omfang, der er hjemmel i loven, og væsentlige hensyn i øvrigt taler derfor.

Et sådant synspunkt stemmer overens med princippet om "equality of arms", der kan udledes af Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 6, jfr. f.eks. Lorentzen: "EMRK kommentar", side 146 ff.

Af side 11 og 14 i den ovenfor nævnte betænkning fremgår det, at det af udvalget fremsatte forslag til ændring af retsplejeloven indebærer en principiel ligestilling mellem politi og forsvareren med hensyn til undersøgelsen af sagen. Disse udtalelser bør sammenholdes med det forhold, at udvalget ikke har fundet det nødvendigt at lade ligestilling med hensyn til gennemførelse af efterforskningskridt omtale direkte af en bestemmelse i retsplejeloven.

På denne baggrund er det Advokatrådets opfattelse, at et generelt spørgsmål, om hvorvidt en forsvarer er berettiget til at foretage selvstændige efterforskningskridt, må besvares således, at forsvareren er berettiget til at foretage sådanne skridt, medmindre bydende beskyttelsesværdige hensyn eller bestemmelser i retsplejeloven eller i anden lovgivning afskærer forsvareren derfra på specifikke områder eller i specifikke situationer.

..."

Landsretten skal udtale:

Det følger af retsplejelovens § 746, at en forsvarer, der ønsker yderligere efterforskningsskridt foretaget, kan fremsætte begæring herom over for politiet, der, såfremt begæringen ikke efterkommes, er forpligtet til at indbringe spørgsmålet for retten, som derefter tager stilling til, om det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at imødekomme begæringen. Hverken denne bestemmelse, der blev indført ved lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v. som led i en generel styrkelse af forsvarerens stilling under efterforskningen, jf. betænkning 622/1971 om efterforskning m.v., eller andre bestemmelser i retsplejeloven findes at udelukke, at forsvareren selv retter henvendelse til en offentlig myndighed, forudsat at forsvareren ikke herved modarbejder sagens opklaring.

I det foreliggende tilfælde, hvor Stadslægen allerede havde afgivet erklæring i sagen, hvor forsvareren derefter ønskede en supplerende udtalelse, som ikke kunne modvirke sagens efterforskning, og hvor forsvareren samtidig orienterede politiet, der derved havde mulighed for at indbringe spørgsmålet for retten, findes der ikke grundlag for at anse forsvarerens henvendelse for utilbørlig, hvorfor påtalen ophæves.

T h i b e s t e m m e s

Den af Københavns Politi meddelte påtale af 9. december 1997 ophæves.”

Landsforeningens Meddelelse 97/1998

Voldtægt - Afgrænsning mellem § 216, stk. 1 og stk. 2 - Ung alder - Erstatning

Straffelovens § 84 og § 216

S, der kort forinden var fyldt 17 år, var tiltalt for bl.a. røveri og voldtægt af særlig farlig karakter, idet han i sidstnævnte forhold holdt en brødkniv op mod halsen på en pige. Forholdet blev imidlertid henført under § 216, stk. 1.

T var medtiltalt ved byrettens dom af 21/1 1998 og fik fængsel i 7 måneder for bl.a. et gaderøveri. Anklagemyndigheden ankede S's dom på 1 år 8 måneder, der blev skærpet til fængsel i 2 år (fællesstraf).

Ø.L. 7. afd. a.s. nr. S-0494-98, 23/6 1998

T på 17 år var bl.a. tiltalt for hærværk, tre forsøg på tyveri fra telefonautomater, et afpresningsforhold mod en pige, som han truede med Hells Angels, hvis hun ikke betalte 6.500 kr., våbenloven (foldekniv), lov om euforiserende stoffer (under 1 g hash) og sammen med S røveri ved på Rådhuspladsen at have frataget A et hævekort og andre effekter ved trusler og knyttnæveslag.

I forhold 10 voldtægt af særlig farlig karakter, straffelovens § 216, stk. 2 samt straffelovens § 224, jfr. § 216 ved i november 1997 i en lejlighed over et forløb på flere timer fra kl. 10-17 ved adskillige slag i ansigtet, dels med hånden, dels med en sandal, ved at holde en brødkniv op mod halsen, ved kvælertag, ved at hive B i håret og ved at true med at slå hende ihjel, flere gange at have tiltvunget sig samleje med den 15-årige B, ligesom han adskillige gange tvang hende til at sutte på sit lem, ligesom han forsøgte at indføre sit lem i hendes endetarm.

I forhold 11 S for overtrædelse af straffelovens § 123 ved efter det i forhold 10 passerede til B at have udtalt, at hun ikke måtte fortælle det til nogen, idet han ellers ville slå hende og hendes familie ihjel, ligesom han ville kidnappe og voldtage hende i to dage, hvorefter han ville slå hende ihjel og voldtage hende igen.

S var derudover tiltalt for besiddelse af mindre end 1 g hash.

Der var lægeattest vedr. B. Der var ikke sikre holdepunkter for, at hun havde været i livsfare, men det anførtes, at ethvert greb om halsens for- eller sideflader indebar en risiko for livsfare.

S var tidligere straffet i august 1997 for forsøg på røveri, brugstyveri og våbenloven med betinget fængsel i 6 måneder.

T var på grund af manglende motivation ikke egnet til samfundstjeneste.

S havde under nærværende sag siddet varetægtsfængslet fra 9/11 1997.

Retten fandt vedr. forhold 10 og 11 B troværdig, hvorfor S blev fundet skyldig i overensstemmelse med tiltalen, "dog findes forhold 10 at burde henføres under straffelovens § 216, stk. 1 og § 224, jfr. § 216, stk. 1."

T blev idømt 7 måneders fængsel, der ikke kunne gøres helt eller delvis betinget.

S blev idømt 1 år og 8 måneders fængsel, som under hensyn til forholdenes karakter, herunder særligt omstændighederne vedr. voldtægten i forhold 10 og dennes tidlige udstrækning, ikke kunne gøres helt eller delvis betinget.

B begærede torterstøtning med 45.000 kr., der blev fastsat til 40.000 kr. under hensyn til hendes alder samt forholdenes karakter og voldtægtsens tidlige udstrækning.

Anklagemyndigheden ankede til skærpeelse, herunder at forhold 10 blev henført under straffelovens § 216, stk. 2.

S påstod formildelse, herunder således, at straffen blev gjort delvis betinget.

Landsretten udtalte:

"Det tiltrædes, at forhold 10 ikke er henført under straffelovens § 216, stk. 2.

Fængselsstraffen forhøjes til fængsel i 2 år.

Der er ikke grundlag for at gøre straffen delvis betinget.

Tiltalte har fortsat været frihedsberøvet under anken."

Forsvareren tilføjer:

“Jeg mener, at sagen er interessant, fordi den belyser afgrænsningen mellem stk. 1 og stk. 2 i § 216, når der trues med kniv. Om denne problemstilling henviser jeg i øvrigt til betænkning nr. 914/1980 om voldtægt, røveri og brandstiftelse side 8, 10 og 12-13, Anklagemyndighedens Årsberetning 1982, side 94-95 og 98, Kommenteret Straffelov, 6. udgave, side 227, U 1991.534 H, U 1992.849 H, U 1996.1195 H, U 1997.750 H, VLD af 18. januar 1984 (Domme i Kriminelle sager 1983-1986, side 131), VLD af 13. marts 1991 (Domme i Kriminelle sager 1990-1992, side 159), ØLD af 14. november 1991 (Lodbergs oversigt over domme vedrørende seksuelle overgreb 1990-1992, side 22) og VLD af 27. november 1996 (Lodbergs oversigt over strafudmåling vedrørende seksuelle krænkelser 1996, side 8).

Endvidere belyser afgørelsen betydningen af ung alder.”

Landsforeningens Meddelelse 98/1998

Varetægtsfængsling - Efterforskning slut - Løsladelse

Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3

Gambianer sigtet for 100 g kokain. Efterforskningen var slut, vidnerne alene politifolk. Byretten ville ikke løslade. Ni dage efter modtagelse af kæreskrift ændrede landsretten imidlertid kendelsen til løsladelse.

Ø.L. 12. afd. kære nr. S-2242-98, 25/6 1998

22 dage efter fængsling i grundlovsforhør begærede anklagemyndigheden yderligere 4 uger. Der manglede erklæring fra Retskemisk Institut. Sagen var i øvrigt færdig efterforsket.

Byretten fandt, at grundlaget for rettens kendelse af 21/5 1998 fortsat fandtes at foreligge, og at G skulle forblive varetægtsfængslet.

Forsvareren kærede med kæreskrift.

Landsretten udtalte:

“G, der har været frihedsberøvet fra den 20. maj 1998, og som sigtes for overtrædelse af straffelovens § 191, har påkæret Københavns Byrets GR. afd. kendelse af 12. juni 1998 (12513/98) om fortsat varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, til den 10. juli 1998.

Forsvareren har indgivet kæreskrift af 16. juni 1998.

Statsadvokaten har afgivet udtalelse af 24. juni 1998, og deri henholdt sig til en udtalelse af 19. juni 1998 fra Københavns politi, Advokatur N.

Landsretten finder, at der fortsat er begrundet mistanke om, at kærende er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191 ved i en ham tilhørende barnevogn i et kælder- rum, som hører til den lejlighed, hvor han bor, med henblik på videreoverdragelse at have været i besiddelse af ca. 108 gram kokain.

Anklagemyndigheden har om fængslingsgrundlaget i øvrigt anført, at efterforskningen i realiteten er afsluttet, og har gjort gældende, at betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 for fortsat varetægtsfængsling er opfyldt, navnlig fordi kærende benægter kendskab til det fundne stof, således at det må befrygtes, at han på fri fod vil søge at påvirke bekendte/venner/konen til at komme med forklaringer om, at ukendte personer har færdedes i kælderrummene o.s.v.

Landsretten konstaterer, at efterforskningen i realiteten er afsluttet, og at kærendes standpunkt er fastlagt under efterforskningen. Herefter vil anklagemyndighedens bevismateriale under en domsforhandling - i hvert fald i alt væsentligt - bestå af vidneforklaringer fra polititjenestemænd og oplysninger om stoffet. Der foreligger på denne baggrund ikke bestemte grunde til at antage, at kærende kan eller vil vanskeliggøre den fortsatte forfølgning i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre. Betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, er herefter ikke opfyldt.

Herefter og som sagen i øvrigt foreligger for landsretten,

b e s t e m m e s :

G løslades.”

- oo0oo -

Forsvareren anførte i sit kæreskrift bl.a., at G var dansk statsborger, født i Gambia. Efter en anonym anmeldelse etablerede tre politiassistenter overvågning i en kælder af et aflåst fælles barnevogns- og cykelrum til brug for alle boligblokkens beboere, hvor der i en af barnevognene var fundet ca. 100 gram kokain. Gennem en dørspion i et kælderrum på den anden side af gangen, hvor de tre politifolk opholdt sig, så den ene af dem G gå hen til den pågældende barnevogn, som viste sig at være hans, låse den op og angiveligt undersøge dens indhold under et barnevogndækket. Efter hans anholdelse blev hustruen anholdt oppe i lejligheden. Begge blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191 for opbevaring af det nævnte kvantum kokain med henblik på videreoverdragelse, men nægtede sig skyldige.

Medens hustruen efter en kort afhøring påny blev løsladt, blev G den 21. maj d.å. af Københavns Byret fængslet i 22 dage, herunder 8 dage i isolation, efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Den 29. maj d.å. blev G udtaget af isolation, men fængslingen forlænget.

Anklagemyndigheden meddelte på retsmødet, at det eneste, der nu manglede i efterforskningen, var resultatet af de tekniske undersøgelser af de ca. 100 gram kokain, sigtelsen omfatter.

I sagen var ingen andre sigtet og ingen andre vidner afhørt end G's hustru. Anklagemyndigheden bekræftede, at man ikke påregnede at søge efter andre vidner, yderligere spor eller lignende.

Forsvareren anførte videre:

“Barnevognen har imidlertid stået ubrugt hen i rummet hele vinteren igennem, idet familiens yngste barn er blevet for stort til at bruge den. Herudover underbygges mistanken alene af udsagnet fra den ene politiassistent, som kunne se ud gennem dørspionen om, at G, da han kom hen til barnevognen, straks skulle have bøjet sig frem og gennemført den. Efter det under et politiforhør den 28. maj d.å. oplyste og fremdraget under retsmødet den 12. juni d.å. fremgår det imidlertid, at barnevognen stod (anbragt af politiet) således, at G, da han kom hen til barnevognen, automatisk med kroppen måtte dække for udsynet til barnevognen gennem dørspionen, så den pågældende politiassistent ikke har kunnet se, hvad G foretog sig med hænderne, da han bøjede sig frem. G fastholdt, at han ikke søgte efter noget, og at han ikke kendte til nogen kokain.”

Forsvareren fandt mistanke om, at politiassistenternes forklaringer var blevet samstemt, og bad om en egentlig afhøring af dem. I stedet udfærdigede de to oplysningsrapporter .

Den eneste anden person i sagen var sigtedes hustru, hvis udsagn allerede forlængst var indhentet og forelå som politirapport. Hendes udsagn førte som nævnt ovenfor umiddelbart til, at hun blev løsladt igen efter kortvarigt at have været anholdt, og hun var nu ikke sigtet i sagen. I øvrigt var hun ikke vidne til episoden i kælderen.

(Uddrag af et mere argumenterende kæreskrift, der dog - høfligt - var underskrevet "Med venlig hilsen").

Varetægtsfængsling - Sigtelser, der ikke holder - Proportionalitet.

Retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 og stk. 3

Sigtelser for drabsforsøg er ikke altid lige velunderbyggede. Fængslet herpå i 8 uger, undervejs blev afgørelsen kæret. Da anklagemyndigheden frafaldt sigtelsen for drabsforsøg og bebudede anklageskrift med tiltale for straffelovens § 252, løslod byrettdommeren. Afgørelsen blev ikke kæret.

Københavns Byrets 8 afd. sag nr. 18783/98, 7/10 1998.

T på 21 år var fremstillet i grundlovsforhør med sin lillebror på 16 år, sigtet for drabsforsøg og overtrædelse af våbenloven ved med et afkortet haglgevær at have afgivet skud på gaden i retning mod en politiassistent, der var kommet til stede i anledning af en anmeldelse om butikstyveri, og som skjulte sig bag en kassevogn.

T og lillebroderen nægtede sig skyldige. (Forklaringen refereres ikke fuldstændigt, da begge nægtede overhovedet at have været på stedet i det øjeblik, skuddet blev afgivet, og de havde efter forklaringerne heller ikke været lige i nærheden af gerningsstedet eller set et gevær ved den pågældende lejlighed).

Byretten fandt, navnlig ved et vidnets forklaring om at have set T komme gående med geværet, at der var begrundet mistanke om, at T havde gjort sig skyldig i forsøg på manddrab. Da der forestod yderligere afhøringer og efterforskningskridt, fandtes der at være bestemte grunde til at befrygte, at T på fri fod ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre. Fristen blev sat til 27 dage, med 13 dage i isolation.

Lillebror fik anholdelsen opretholdt, da han optrådte uligevægtigt i retten, men blev fremstillet den følgende dag og løsladt.

Efter de 13 dage fik politiet forlænget isolationen, ikke som begæret i 14 dage, men kun 7, da man kun bebudede afhøring af et bestemt yderligere vidne.

Efter de 27 dage viste det sig, at vidnet, der havde set T komme gående med geværet, havde ændret forklaring. Der var i øvrigt en række modstridende signalementer på den formodede gerningsmand med geværet, herunder nogle, der ikke kunne passe med T. Retten fandt imidlertid samme grundlag for fængsling og forlængede denne 4 uger på forelæggelse for statsadvokaten. Der blev indgivet udførligt kæreskrift, der udover signalementerne blandt andet omtalte, at der dagen forinden retsmødet i byretten havde været foretaget en rekonstruktion med politiassistenten, hvorefter skuddet på få meters afstand, hvor forurettede var gemt bag en varebil, havde passeret ca. 50

cm over forurettedes hovedhøjde i knælende stilling. Kæreskriftet gav imidlertid ikke landsretten anledning til andet end at skrive stadfæstet i henhold til byrettens grunde. (ØL 1 afd. kære nr. S-3255-98, 18/9 1998).

Politiet indstillede efter at have afgivet processkrift til støtte for drabssigtelsen "... På baggrund af disse forklaringer må der være begrundet mistanke om, at sigtede har gjort sig skyldig i den rejste sigtelse, eller i det mindste i en overtrædelse af straffelovens § 252...." imidlertid til statsadvokaten, at sigtelsen for drabsforsøg blev frafaldet, og der alene blev rejst tiltale mod T for overtrædelse af straffelovens § 252. Kort forinden næste fristmøde kom indstillingen tilbage med statsadvokatens tiltrædelse. Politiet begærede dog T fortsat fængslet på det hidtidige grundlag.

Byretten afsagde følgende

K E N D E L S E:

"Efter de foreliggende oplysninger er der begrundet mistanke om, at anholdte (skal nok være arrestanten, ER) har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 252.

Henset til den retsfølge som kan ventes, hvis arrestanten findes skyldig, sammenholdt med, at han nu har siddet varetægtsfængslet siden 13. august 1998, heraf i isolation indtil den 2. september, findes varetægtsfængslingen ikke længere at burde anvendes, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3

T h i b e s t e m m e s:

T løslades."

- oo0oo -

Redaktøren henviser til en gammel artikel i UfR 1978.333 B om varetægtsfængslinger på drabs- og røverisigtelser, der desværre stadig er aktuel, f.s.v.a. drabssigtelser, hvorimod der i dag nok er en lidt bedre overensstemmelse mellem sigtelse og dom i røverisager, efter at disse ikke mere skal for nævningeting. Konklusionen dengang på det indhentede materiale fra et kvartal i 1997 fra Københavns Byrets Afdeling for grundlovsforhør var, at der i 22 tilfælde, hvor der blev fængslet på en sigtelse for drab, skete domfældelse for samme bestemmelse i en eller to sager (afhængig af en dengang stadigt verserende nævningesags udfald).

Asyl - Inddragelsessag - Fristberegning

Udlændingelovens §§ 11 og 19

Spørgsmål om inddragelse af opholdstilladelse efter de gamle regler i udl § 19 på grund af ændrede forhold i hjemlandet. Nævnets flertal fandt ikke, at Udlændingestyrelsen ved at undlade at tage stilling til en forlængelse af opholdstilladelsen kunne suspendere fristen på de 3 år i § 19.

Flygtningenævnets beslutning af 6/8 1998.

Armensk far og ung søn indrejste 19/2 1995. Der var visse troværdighedsproblemer, men nævnet gav asyl til begge i april 1996, da situationen i grænseområderne og konflikten med Azerbadjan var så alvorlig, at det ikke burde kræves, at de vendte tilbage til udførelse af krigstjeneste.

Der blev af Udlændingestyrelsen givet tidsbegrænset opholdstilladelse til den 19/12 1997. Inden da havde familien søgt om forlængelse og havde været til samtale i styrelsen den 5/12 1997. Først den 2/3 1998 afslog styrelsen at forlænge opholdstilladelsen efter udl. § 11, jfr. § 19. Sagen skulle vurderes efter de *gamle regler*, d.v.s. før ikrafttræden af lov nr. 382 af 14/6 1995 den 16/6 1995.

Nævnets flertal fandt ikke, at den omstændighed, at Udlændingestyrelsen undlod at tage stilling til en ansøgning om forlængelse af opholdstilladelsen, kunne bevirke, at den tidsmæssige betingelse på 3 år i udl. § 19 blev suspenderet.

Klagerne havde således også efter den 19/12 1997 haft legalt ophold her i landet med henblik på varigt ophold, jfr. udl. § 11, stk. 2, 2. pkt., jfr. § 19.

Flertallet fandt, at Udlændingestyrelsen efter den 20/2 1998 var afskåret fra - som en forudsætning for at nægte at forlænge opholdstilladelsen - at beslutte at inddrage opholdstilladelsen i medfør af udl. § 19.

Hustru og moder til de ovennævnte var indrejst efter 16/6 1995, således at hun skulle behandles efter de nugældende regler, og her var 3-års fristen ikke sprunget.

Nævnet bemærkede, at det fulgte af flertallets afgørelse vedr. den mandlige klager, at der ikke var grundlag for at inddrage hendes opholdstilladelse, jfr. også udl. § 26.

Nævnet ophævede herefter Udlændingestyrelsens afgørelse om nægtelse af forlængelse, henholdsvis inddragelse af klagernes opholdstilladelse.

Landsforeningens Meddelelse 101/1998

Bøder - Sumbøder og dagbøder - Sammenstød - Færdselsloven - Kørsel uden førerret og spritkørsel

Straffelovens § 51 og § 88, færdselslovens § 117, stk. 4 og stk. 5

T havde begået to brugstyverier, en række kørsler uden kørekort og en promillekørsel. Byretten fastsatte herfor en straf af 40 dagbøder á 200 kr. Landsretten nedsatte efter svare overvejelser om straffelovens § 51 og § 88 straffen til 10 dagbøder á 200 kr. samt en sumbøde på 10.000 kr., begge med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage. Dagbodssystemet i straffeloven blev karakteriseret som uhensigtsmæssigt.

V.L. 2.afd. a.s. S-0969-98, 2/6 1998

Vedr. byretsdommen henvises til referatet ovenfor med tilføjelse af, at byretten havde glemt betinget frakendelse p.g.a. promillekørslen. Nedenfor er gengivet landsrettens dom:

“Anklagemyndigheden har påstået skærpelse af bødestraffen samt tiltalte frakendt førerretten betinget. Tiltalte har påstået formildelse af bødestraffen. Tiltalte har ikke villet protestere mod, at han frakendes førerretten betinget.

Det bemærkes, at det fremgår af en analyseerklæring af 10. december 1997 fra Retskemisk Afdeling på Københavns Universitet, at tiltalte under eller efter kørslen i personbil den 4. december 1997 (forhold 10) havde en alkoholpromille med en mindsteværdi på 0,97 o/oo.

Det bemærkes endvidere, at det efter det oplyste må antages, at sagen i byretten er behandlet i medfør af retsplejelovens § 935. Det findes på den baggrund forsvarligt, at sagen er afgjort i byretten som en tilståelsessag, selv om der ikke synes at være afgivet nogen forklaring af tiltalte om de enkelte forhold.

Tiltalte har om sine personlige forhold yderligere forklaret, at han var på bistands-hjælp i den periode, hvor han begik lovovertrædelserne.

Landsretten udtaler:

Det bemærkes, at straffen fastsættes efter straffelovens § 287, jf. § 276, jf. § 23, stk. 1, straffelovens § 293, stk. 1, og færdselslovens § 117, stk. 4, jf. § 53, stk. 3, samt færdselslovens § 117, stk. 5, jf. § 56, stk. 1.

Ved indførelsen af de nugældende bestemmelser i færdselslovens § 117, stk. 4 og stk. 5 blev der lagt op til en skærpelse af straffen for henholdsvis spiritus- og promillekørsel i brugsstjålet køretøj og kørsel uden at have erhvervet eller generhvervet kørekort. Ved straffastsættelsen for tiltalte må der derfor lægges særlig vægt på, at han har gjort sig skyldig i kørsel uden kørekort i en brugsstjålet bil og - efter at være blevet sigtet herfor - i yderligere et tilfælde af kørsel uden kørekort i en brugsstjålet bil, denne gang tillige som promillekørsel. Under hensyn hertil, og til, at den efter færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt., forskyldte bøde efter ordlyden af bestemmelsen skal fastsættes uafhængigt af tiltaltes indtægtsforhold, ville en bøde - fastsat som en sumbøde - på kr. 12.000 være passende.

Da tiltalte har gjort sig skyldig i overtrædelse af henholdsvis straffeloven og færdselsloven, er det imidlertid efter straffelovens § 88, stk. 4, udgangspunktet, at der skal udmåles en samlet straf af dagbod. Efter straffelovens § 51, stk. 1, ville størrelsen af den enkelte dagbod skulle fastsættes til i hvert fald ikke over 200 kr. Straffen kunne herefter i givet fald udmåles til 60 dagbøder hver på 200 kr. med en forvandlingsstraf af hæfte i 60 dage. Da det i altovervejende grad er straffebestemmelserne i færdselslovens § 117, stk. 4 og 5, - og de forarbejder, der knytter sig til de nævnte bestemmelser - som begrunder en bøde af den anførte betydelige størrelse, ville en samlet straf med en forvandlingsstraf som anført - set i forhold til, at forvandlingsstraffen for en sumbøde på 12.000 kr. ville blive fastsat til hæfte i 10 dage - være en for tiltalte urimelig følge af reglen i straffelovens § 88, stk. 4.

Det kunne derfor overvejes at bryde med princippet i straffelovens § 51, stk. 1, om størrelsen af de enkelte dagbøder, således at dagbødernes antal - og dermed forvandlingsstraffen - blev bragt i overensstemmelse med afsoningsskalaen i straffelovens § 55, stk. 2. Uanset at det i det foreliggende tilfælde ville være velbegrundet at fravige det - også i andre tilfælde uhensigtsmæssige - gældende dagbodssystem, ville der imidlertid være tale om et sådant brud med et grundlæggende strafudmålingsprincip - og også i klar modstrid med ordlyden af straffelovens 51, stk. 1, 4. pkt. - at det i givet fald bør ske ved lovgivning.

Da betingelserne for at anvende den særlige bestemmelse i straffelovens § 51, stk. 2, ikke er opfyldt, er der endvidere ikke grundlag for at udmåle en samlet sumbøde.

Herefter står tilbage at udmåle straffen efter undtagelsesreglen i straffelovens § 88, stk. 4, andet led. Uanset at det i tilfælde, hvor overtrædelser af straffeloven og anden lov sker ved samme handling, i almindelighed ikke vil være naturligt at anvende reg-

len, findes det dog under de i sagen foreliggende særlige omstændigheder for at afbøde de anførte urimelige virkninger for tiltalte rigtigst at anvende bestemmelsen, således at tiltalte idømmes en straf af dagbøder efter straffelovens §§ 287 og 293 og en sumbøde efter færdselslovens § 117, stk. 4 og 5.

Tiltalte straffes herefter med 10 dagbøder hver på 200 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage samt med en bøde på 10.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage.

Tiltalte frakendes endvidere førerretten betinget på vilkår som nedenfor anført.

Da det beror på en fejl, at tiltalte ikke blev frakendt førerretten betinget ved byretten, skal det offentlige betale sagens omkostninger for landsretten.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom stadfæstes med de ændringer, at straffen fastsættes til 10 dagbøder á 200 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage samt med en bøde på 10.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 10 dage, og at tiltalte frakendes førerretten betinget på vilkår, at han i en prøvetid på 3 år fra denne landsretsdom ikke fører motordrevet køretøj under sådanne omstændigheder, at førerretten skal frakendes ham.

Det offentlige skal betale sagens omkostninger for landsretten.”

Landsforeningens Meddelelse 102/1998

Uagtsomt manddrab - Færdselsloven - Spritkørsel over for rødt lys

Straffelovens § 241 og færdselslovens § 53

T blev dømt for spirituskørsel med en promille på 1.32. Han havde bl.a. kørt over for rødt lys med for høj fart og dræbt en fører af en anden bil i krydset. T var tidligere dømt for spirituskørsel i 1994. Fængsel i 10 måneder. Nedsættelse af erstatning for T's egen personskade med 1/3 på grund af grov uagtsomhed.

Retten i Aalborg 7.afd., SS 9801106-7, 25/5 1998

T på 22 år var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, § 41, stk. 1 og stk. 2, nr. 1 og 3, samt § 53, stk. 1, ved med en promile på 1.32 at have kørt ind i et kryds for rødt lys med en hastighed af ca. 80 km/t, hvor højst tilladte hastighed var 60 km/t. Han stødte sammen med en bil, hvis fører blev dræbt af kvæstelser kort efter.

T erkendte spirituskørslen, men nægtede de øvrige forhold. Han var som nævnt i referatet ovenfor tidligere dømt for bl.a. spirituskørsel i 1994 med bøde og 1 års frakendelse.

Retten lagde til grund, at lyset skiftede fra grønt til gult, da T var 150-200 m fra krydset, og at T måtte have kørt ind i krydset for rødt lys med for høj hastighed. Der var ikke holdepunkter for, at afdøde ved sin kørsel havde udvist egen skyld.

T blev dømt efter anklageskriftet.

Erstatningsmæssigt bar T alene ansvaret for ulykken, og for så vidt angik T's eventuelle personskader, fandt retsformanden, at der forelå så grov uagtsomhed, at erstatningen burde nedsættes med 1/3.

T blev idømt fængsel i 10 måneder og frakendt førerretten i 10 år.

Forsvareren tilføjer bl.a.:

“Den sidste dom er en upåanket byretsdom, der idømmer en tiltalt 10 måneders ubetinget fængsel for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og kørsel over for rødt lys. Efter min opfattelse er udmålingen korrekt, idet sagen ikke fuldt ud indeholder de skærpende omstændigheder som U 1996.1017 H, 1222 V og 1493 V.”

Landsforeningens Meddelelse 103/1998

Vold - Betinget straf

Straffelovens § 56 og § 244

Diskussion på en genbrugsplads, hvor det ikke kunne udelukkes, at T havde følt sig provokeret af A's kørsel. T havde mistet sit kommunale arbejde på pladsen. Betinget straf af fængsel i 30 dage.

V.L. 2. afd. a.s. S-0639-98, 26/5 1998

T på 52 år var tiltalt for på en genbrugsplads at have grebet fat i A, der sad i sin bil, og tildelt ham et knytnæveslag.

T var ustraffet og nægtede sig skyldig.

Byretten lagde efter bl.a. A's, et vidnes og en politiattests indhold til grund, at A var blevet tildelt et knytnæveslag i ansigtet.

Retten fandt ikke, at A havde chikaneret T af betydning for bedømmelsen. Straffen blev fastsat til ubetinget fængsel i 30 dage.

T ankede til frifindelse, subsidiært formildelse. Anklagemyndigheden påstod skærpe.

Landsretten gengiver udførligt den supplerende bevisførelse (her i kortere referat).

T havde, efter at have nægtet en bilist adgang til genbrugspladsen, følt bilistens kørsel truende. Han havde ikke slået, alene grebet fat i A's skjorte. Han var blevet fyret efterfølgende efter A's henvendelse til kommunen og var fortsat uden beskæftigelse.

A bestred at have kørt mere end 20 km/t og at have chikaneret T's bil med sin kørsel. Han fastholdt, at der var tale om et knytnæveslag i ansigtet.

Landsretten udtalte:

“Af de grunde, som er anført af byretten, tiltrædes det også efter bevisførelsen for landsretten, at tiltalte er fundet skyldig som sket.

Straffen er passende udmålt.

Det kan ikke udelukkes, at tiltalte kan have følt sig provokeret ved A's kørsel. På den anden side er det en skærpende omstændighed, at volden er udøvet af tiltalte i forbindelse med hans stilling på den kommunale genbrugsplads.

Under hensyn til, at voldsepisoden har medført, at tiltalte har mistet sit arbejde, og at han på grund af sin alder kan få svært ved at finde et nyt arbejde, findes straffen efter omstændighederne at kunne gøres betinget på vilkår som nedenfor bestemt.

Med denne ændring stadfæster landsretten dommen.”

Betingelserne omfattede en prøvetid på 1 år.

Våbenloven - Betinget straf

Våbenlovens § 10, straffelovens § 56

T på 42 år blev dømt for på sin bopæl i januar 1997 at have besiddet en pistol og skarpe patroner. Betinget hæfte i 20 dage (dissens).

V.L. 2. afd. a.s. S-0187-98, 4/3 1998

T på 42 år var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af våbenlovens § 10 ved på sin bopæl i januar 1997¹⁾ at have besiddet en pistol isat 5 skarpe patroner samt yderligere 246 patroner og to riffelpatroner, og lov om euforiserende stoffer ved at have besiddet 2.340 g pot til eget brug.

Byretten idømte ubetinget hæfte i 30 dage.

T ankede til formildelse, anklagemyndigheden påstod skærpelse.

Landsretten fastsatte straffen til hæfte i 20 dage og tilføjede:

“4 voterende finder det efter forholdenes karakter og under hensyn til de gode oplysninger om tiltaltes personlige forhold forsvarligt at gøre straffen betinget på de nedenfor anførte vilkår.

2 voterende finder særligt under hensyn til karakteren af forhold 1 - uanset oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold - ikke grundlag for at gøre straffen betinget.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.”

- oo0oo -

Vilkårene var 1 års prøvetid med tilsyn af Kriminalforsorgen.

---

¹⁾ Loven er siden skærpet ved ændringer af 23. maj og 10. juni 1997. ER

Justitsministeriet
Civilkontoret

jr.nr. 1998-440-0221, 14/7 1998

Cirkulæreskrivelse om fremgangsmåden ved antagelse af offentlige forsvarere og advokater til at udføre sager for parter, der har fri proces.

Ved skrivelse af 3. juni 1971 har Justitsministeriet fastsat regler om antagelse af offentlige forsvarere og advokater til at udføre sager for parter, der har fri proces.

Det fremgår af cirkulæret, at opslag af et ledigt beneficium foretages af vedkommende byretsdommer (præsident). Det fremgår endvidere, at der, når ansøgningsfristen er udløbet, indhentes en erklæring fra advokatkedens bestyrelse om ansøgningerne, hvorefter sagen med dommerens indstilling sendes til landsretspræsidenten, der videresender den til Justitsministeriet med sin indstilling.

Herudover indhenter Justitsministeriet en udtalelse fra Advokatrådet og fra vedkommende politimester samt oplysninger fra kriminalregisteret. Det sidste sker, efter at Justitsministeriet har indhentet samtykke fra de pågældende ansøgere.

Justitsministeriet har på det seneste modtaget klager over proceduren ved antagelse af offentlige forsvarere.

Justitsministeriet skal på den baggrund anmode om, at ansøgerne til et ledigt beneficium for fremtiden i opslaget orienteres om, at ansøgningerne vil blive forelagt for Advokatsamfundets myndigheder.

Som hidtil indhentes en erklæring fra advokatkedens bestyrelse om ansøgningerne, hvorefter sagen med dommerens indstilling sendes til landsretspræsidenten, der videresender den til Justitsministeriet med sin indstilling.

Når Justitsministeriet har modtaget sagen, indhenter Justitsministeriet en udtalelse fra Advokatrådet og fra vedkommende politimester samt fra kriminalregisteret.

Inden Justitsministeriet træffer afgørelse, vil Justitsministeriet fremover under henvisning til forvaltningslovens regler partshøre de ansøgere, der ikke er blevet indstillet til det eller de pågældende beneficier.

Frank Jensen, "sign."

/

Mogens Kjærgaard Møller, "sign."